

מ"ח 1129/13 - אליעזר אבני נ' מדינת ישראל

מ"ח 1129/13 - אליעזר אבני נ' מדינת ישראל עליון

מ"ח 1129/13

אליעזר אבני

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

[22.07.2013]

כבוד המשנה לנשיא מ' נאור

בקשה למשפט חוזר על פי סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

בשם המשיבה - עו"ד עדי שגב

החלטה

1. בפני בקשה לעריכת משפט חוזר על-פי סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט). בקשה זו הונחה בפני לאחר שהמבקש הורשע בבית משפט השלום (ב-ת"פ 5538/09) ומשך ערעור שהגיש לבית המשפט המחוזי לאור המלצת בית המשפט. מסקנתי היא שאין להיעתר לבקשה. השתלשלות ההליכים

2. המבקש הורשע בבית משפט השלום בתל-אביב בעבירות של גניבה בידי מורשה לפי סעיף 393 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר לפי סעיף 418 לחוק ושימוש במסמך מזויף לפי סעיף 420 לחוק, וזוכה מאישום נוסף של גניבה בידי מורשה לפי סעיף 393 לחוק. לפי עובדות האישום הראשון (אשר שונו, בהסכמת בית משפט השלום, לאור יריעה עובדתית שנחשפה במהלך שמיעת הראיות), בשנת 1999, במסגרת תפקידו כעורך דין, קיבל המבקש ממרגלית נגר (להלן: נגר) אותה ייצג סך של 20,000 ₪ לצורך הפקדת אגרות לבית משפט השלום. זאת, כחלק מהליכים אזרחיים שניהל בשמה נגד עיריית חולון. על פי הנתען, המבקש הפקיד בקופת בית המשפט סך של 2,051 ₪ בלבד, ואת היתרה שלשל לכיסו. בהמשך, קיבל המבקש מנגר סך של 10,000 ₪ עבור הפקדת ערבות לבית המשפט המחוזי במסגרת הליך ערעור. כאשר הערבות הוחזרה למבקש הוא שלשל את הכסף לכיסו ולא החזירו לנגר. לפי עובדות האישום השני, ביום 30.7.2001 קיבל המבקש סך של 5,600 ₪ מחייבת בשם ז'קלין חולי (להלן: חולי) לשם כיסוי חובותיה לזוכה רומן אברמינוב (להלן: הזוכה). המבקש ייצג את הזוכה בעבר במסגרת עבודתו במשרד עורכי-דין אולם מועד קבלת הכספים מהחייבת היה לאחר שסיים את עבודתו באותו משרד. במקום להעביר את הסכום לזוכה, שלשל המבקש את הסכום לכיסו. כמו כן, על מנת שיוכל לבצע פעולות בתיק ההוצאה לפועל אף שאינו מייצג עוד את הזוכה, זייף המבקש ייפוי כוח חתום על ידי הזוכה. לפי עובדות האישום השלישי, קיבל המבקש סך של 10,000 ₪ מאורה לוי אותה ייצג (להלן: לוי), על מנת שיפקיד את הסכום בתיק בית המשפט לכיסוי חובה של לוי. נטען כי במקום להפקיד את הסכום לקח המבקש גם סכום זה לעצמו. המבקש כפר במיוחס לו וטען כי שלשול הכספים לכיסו נעשה למטרות קיזוז עם שכר טרחה שהגיע לו מלקוחותיו ומהמשרד בו עבד: לגבי כספיה של נגר טען המבקש כי היתה חייבת לו שכר טרחה; לגבי המשרד טען המבקש כי ערך עם יצחק חאלו (להלן: חאלו), שעבד במשרד, הסכם קיזוז כספים שהמשרד חייב למבקש. לענין האישום השלישי טען המבקש כי פעל כדין ובמסגרת הייצוג הנאות, וללא כוונה לגנוב את כספה של לוי. לאחר שמיעת ההוכחות קבע בית משפט השלום כי הוא מעדיף את גרסת התביעה (תוך שציון כי גרסת המבקש דחוקה, רוויה סתירות ואינה ראויה לכל אמון), והרשיע את המבקש בעבירות אשר יוחסו לו בשני האישומים הראשונים. לענין האישום השלישי נקבע, כי חרף התחושות הקשות לגבי התנהלות המבקש קיים ספק בשאלה האם התכוון לגנוב את כספה של לוי, והוא זוכה מחמת הספק מהעבירה של גניבה בידי מורשה שיוחסה לו באישום זה. בית המשפט גזר על המבקש עונש של 9 חודשי מאסר בפועל, 10 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור את העבירות בהן הורשע במשך 3 שנים, פיצוי למתלוננות נגר וחולי בסך כולל של 33,600 ₪, וקנס בסך 8,000 ₪, או 90 ימי מאסר תמורתו. המבקש ערער על גזר הדין לבית המשפט המחוזי. לאחר קיום דיון בעל-פה קיבל המבקש את המלצת בית המשפט וחזר בו מהערעור מטעמים שעלו במהלך הדיון, ובהם חומרת האישומים בהם הורשע, וכן הפגיעה בטוהר ההליך השיפוטי ובמקצוע עריכת הדין. עם זאת, סבר בית המשפט המחוזי כי יש מקום להתערב בתמורת הקנס, והעמיד אותה על 30 ימי מאסר במקום 90 יום. הבקשה למשפט חוזר

3. כשנתיים לאחר משיכת הערעור הגיש המבקש את הבקשה שלפני. לענין האישום השני, הבקשה מבקשת להתבסס על שלוש מן העילות המופיעות בסעיף 31 לחוק בתי המשפט, לאור רישום משרד הפנים המצוי בידי המבקש, המציג תאריכי כניסה ויציאה מישראל של הזוכה רומן אברמינוב. ראשית, טוען המבקש כי רישום זה מהווה הוכחה לפיה שניים מעדי התביעה העידו עדות שקר. שנית, הוא טוען כי הוכחה זו שהגיעה לידי מהווה ראיה חדשה שיש בה כדי לשפוך אור חדש על הפרשה. שלישית, הוא טוען כי הרשעתו על פי עדות שקר מהווה עיוות דין המצדיק קיום משפט חוזר. המבקש נסמך על תמצית רישום שקיבל, לפי צו בית משפט השלום, משרד הפנים. ברישום זה מופיע כי בין התאריכים 5.1.2005-2.1.2008 שהה הזוכה בחו"ל. לטענת המבקש, רישום זה מעיד כי העדים יצחק חאלו וז'קלין חולי מסרו עדות שקר, כאשר העידו שבשנת 2005 נפגשו עם הזוכה בישראל וקיבלו ממנו הנחיות כיצד לפעול בענין הכספים החסרים לכיסוי החוב. לטענת המבקש, חאלו וחולי עשו יד אחת כנגדו על מנת להפלילו ולזכות בכספי הזוכה בסך 5,600 ₪. כמו כן, טוען המבקש כי חל שיהיו רב בין המועד בו נודע לחולי על גניבת כספה על ידי המבקש ובין מועד הגשת תלונתה במשטרה, וכי לא ברור מדוע חולי היא שהגישה את התלונה ולא הזוכה, שכספו הוא זה שנגנב. באלו יש להעיד, לשיטת המבקש, על כך שחאלו וחולי גמרו אומר להפלילו. לענין הרשעתו בזיוף יפוי הכוח של הזוכה, טוען המבקש כי לא היה מקום להרשיעו בהסתמך על הודאתו במשטרה, מבלי שייפוי הכוח עצמו הוצג כראיה בתיק, ומבלי להעיד את הזוכה שחתימתו זויפה. לענין האישום הראשון, בו הורשע בגניבת כספים שהפקידה בידי מרגלית נגר לשם תשלום אגרת בית-משפט, טוען המבקש כי גם נגר העיד עדות שקר, כאשר מסרה שלא היתה חייבת למבקש שכר טרחה אלא במקרה של זכייה בתיק. לטענתו, "אין היגיון" בכך שחשבה שהמבקש מייצג אותה ללא עלות אלא במקרה של זכייה. לבסוף, טוען המבקש לפגם בייצוגו על ידי הסנגוריה הציבורית, אשר חרף הבטחות שיוגש ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין הגישה לבסוף ערעור על גזר הדין בלבד, וזאת בסמוך לתום מועד הגשת הערעור. המבקש ביקש לצרף תצהיר מטעם הסנגוריה הציבורית לענין זה, וכזה צורף בתגובה שהגיש המבקש לחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה ביום 11.6.2013.

תגובת היועץ המשפטי לממשלה

4. לגישת היועץ המשפטי לממשלה (בתגובתו מיום 9.5.2013) הבקשה אינה מגלה עילה לעריכתו של משפט חוזר. ראשית, היועץ המשפטי גורס כי רישום משרד הפנים המצוי בידי המבקש כלל לא מהווה "ראיה חדשה", כמשמעותה בסעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט. הציטוטים אשר הובאו על ידי המבקש לשם ביסוס הטענה לפיה העדים נפגשו עם הזוכה בשנת 2005 בעת שהיה בחו"ל הנם חלקיים והוצאו מהקשרם. ציטוטים אלו כלל לא מצביעים על כך שהעדים מסרו שנפגשו עם הזוכה בשנת 2005, והדברים המתייחסים למפגש נאמרו בהקשר למפגש שהתקיים עם הזוכה בשנת 2001. הציטוטים האחרים כלל לא מתייחסים למפגש פנים מול פנים ועל כן אינם מבססים אף הם טענה של עדות שקר. ממילא, אין בראיה זו כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובתו של המבקש. שנית, סבור היועץ המשפטי כי לא נגרם למבקש עיוות דין, מאחר והרשעתו לא נסמכה על עדות שקר, וכאמור כלל אין מדובר בעדות שקר. על כן לא מתקיימת גם העילה המנויה בסעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט לפיה נתעורר חשש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין. לענין יתר טענותיו של המבקש השיב היועץ המשפטי כי מדובר בחזרות על טענות שטען בפני בית משפט השלום ואשר נדחו על ידו, וכי יש לטענות אלו אופי ערעורי מובהק, שאין מקום לדון בהן במסגרת משפט חוזר. היועץ המשפטי מזכיר כי את הערעור שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי הוא משך מרצונו ובכך ויתר על טענותיו. ביום 19.6.2013 הגיש היועץ המשפטי תשובה לתגובה המשלימה מטעם המבקש, אליה צורף תצהיר הסנגוריה הציבורית. בתשובתו, ציין היועץ המשפטי כי מהתצהיר עולה כי הסנגוריה הציבורית ידעה את המבקש בכך שיוגש ערעור על גזר הדין בלבד, והמבקש בחר ביודעין לוותר על ערעור על הכרעת הדין. העובדה כי שינה כעת את דעתו אינה מצדיקה משפט חוזר.

הכרעה

5. לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובות שהוגשו בעקבותיה הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. בקשתו של המבקש אינה מגלה עילה לקיום משפט חוזר. המבקש טוען כי מתקיימות בעניינו שלוש עילות המפורטות בסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט והמצדיקות עריכת משפט חוזר: ראיה מהראיות שהובאו בפני בית המשפט יסודה בשקר (סעיף 31(א)(1) לחוק); חשיפתה של ראיה חדשה שעשויה הייתה לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון (סעיף 31(א)(2) לחוק); וקיומו של חשש ממשי כי ההרשעה גרמה לעיוות דין (סעיף 31(א)(4) לחוק). לאחר שבחנתי את בקשתו של המבקש הגעתי למסקנה כי אין הצדקה להורות על עריכת משפט חוזר בעניינו.

6. עיקרה של הבקשה למשפט חוזר מופנה כלפי ההרשעה באישום השני בעבירה של גניבה בידי מורשה. המבקש נסמך על רישום משרד הפנים המראה כי הזוכה רומן אברמינוב שהה בחו"ל בשנת 2005, ולכן לא היו יכולים העדים חאלו וחולי לפגשו בישראל כפי שהעידו. קראתי והפכתי בעדותו של חאלו כפי שציטט ממנה המבקש, ולא מצאתי את שהמבקש טוען לו. בשום שלב לא ציין חאלו כי נפגש עם הזוכה בישראל בשנת 2005. חאלו אמנם ציין כי נפגש עם הזוכה אולם לא ציין מתי התקיימה אותה פגישה. מעבר לכך, חאלו אף מציין במפורש כי הזוכה לא הגיע למשרדו של חאלו לדרוש את כספו, וכי לא ראה אותו מאז פגישתם. לא בלתי סביר להניח, כפי שטוען גם היועץ המשפטי, כי הפגישה אליה מתייחס חאלו התקיימה במועד בו התקיימו החלפות הייצוג בתיק בבית המשפט, היינו בשנת 2001. הדבר עולה מקריאת עדותו של חאלו בבית המשפט במלואה (ראו במיוחד עמודים 51-54 לפרוטוקול הדיון מיום 8.7.2010), וכן מעדותו בפני ועדת האתיקה של לשכת עורכי-הדין, בדיון המשמעתי שהתקיים בעניינו של המבקש (ראו עמודים 8-9 לפרוטוקול הדיון בוועדת האתיקה מיום 6.4.2009). רישום משרד הפנים מראה כי הזוכה אכן היה בישראל בשנת 2001. בנוסף, מהודעת חאלו במשטרה, ממנה מצטט המבקש (ראו בסעיף 25 לבקשה), עולה כי השיח בין חאלו לזוכה התקיים באוגוסט 2001. גם בעדותה של חולי אין כל אמירה הנוגעת למועד פגישתה עם הזוכה. כל שחולי מציינת בציטוט שמזכיר המבקש (בסעיף 17 לבקשה) הוא שהיא ביקרה אצל הזוכה במועד כלשהו, ונדע לה ממנו שהוא לא קיבל את הכסף שהייתה חייבת לו, כסף אותו העבירה למבקש. עוד מציינת חולי, כי כאשר נמצא שאכן שילמה את הכספים למבקש, וכי הלה השאירם אצלו, הזוכה נתן את הסכמתו לביטול הליכי העיקול שהוטלו על חשבונה. ואולם, הסכמה זו אין משמעה כי הזוכה נפגש עם חולי או עם חאלו. הזוכה יכול היה גם לתת את הסכמתו באמצעים אחרים, וגם אם נמצא בחו"ל. עיון בעדותה של חולי כולה מעלה כי התקיימה פגישה אחת בלבד בינה ובין הזוכה, וזאת לאחר קבלת העיקול הראשון, אשר הוטל ביום 20.11.2000 (ראו עמ' 30-31 לפרוטוקול הדיון בבית המשפט מיום 8.7.2010; וכן עמ' 53 לפרוטוקול הדיון בוועדת האתיקה מיום 15.1.2009). הנה כי כן, נמצאנו כי אין בעדויות חאלו וחולי דבר המצביע על כך שהם טענו, כביכול, כי במהלך שנת 2005 נפגשו עם הזוכה בישראל, ומכאן שלא מסרו עדות שקר, ולא נגרם למבקש כל עיוות דין.

מעבר לנדרש אציון, כי אף אם אניח כי גרסת המבקש היא הנכונה, וכי השניים מסרו עדות שקר, לא יהיה בכך כדי להצדיק משפט חוזר בעניינו. ראשית ועיקר, כפי שמציין היועץ המשפטי לממשלה, הרשעתו של המבקש לא נסמכה על עדותם של עדי התביעה אלא על דחיית גרסתו שלו, לפיה נהג כדין בכך ששמר את כספה של חולי לעצמו, מאחר וסבר כי חאלו יקזז את הכסף מחוב שהמשרד חייב לו. בית משפט השלום לא מצא כי היה סיכום כזה בין חאלו למבקש (נהפוך הוא: בהודעת המבקש עצמו במשטרה מסר כי כל המחלוקות הכספיות בינו לבין המשרד נפתרו עד מועד עזיבתו). נקבע, כי אף אם היו חובות של המשרד, למבקש לא היתה כל הצדקה לגבות אותם מכספים המיועדים לזוכה. בצדק קבע בית משפט השלום כי גם אם היתה למבקש זכות קיזוז עם המשרד, זכות קיזוז קיימת רק לגבי חיובים כספיים שצדדים חייבים זה לזה, וודאי שאין היא חלה על כספים שהמבקש קיבל כנאמן או כמורשה (ראו פסקה 6.3 לפסק דינו של בית המשפט השלום). יתרה מכך, המבקש חתם על מסמך בו הודה כי גבה כספים שלא כדין מחולי, כי הוא מכיר בחובתו להשיבם וכי יעשה זאת בתשלומים חודשיים. טענת המבקש כי מסמכים אלו נחתמו למראית עין בלבד נדחתה מכל וכל על ידי בית משפט השלום. נקבע, כי די במסמכים ובהודעות המבקש במשטרה כפי שהוצגו בבית משפט השלום על מנת לבסס את הרשעתו של המבקש, מבלי להכריע בטענות (שהעלה גם בבית המשפט קמא) לענין חוסר מהימנות עדי התביעה או תיאום לכאורי שעשו ביניהם. במצב דברים זה אין כל משמעות לשאלה האם עדי התביעה נפגשו אם הזוכה אם לאו, וגם לא לשאלה אם אמרו אמת בעדותם. משאלו הם פני הדברים, אין בטענה שהרשעת המבקש נסמכה על עדות שקר כדי להצדיק משפט חוזר בעניינו, וממילא אין מדובר בראיה חדשה שעשויה לשנות את תוצאות המשפט לטובתו. לאור דברים אלו, לא הוכח גם כי נגרם למבקש כל עיוות דין. ממילא, המבקש לא טוען בשום שלב כי לא ביצע את העבירות המיוחסות לו, ואינו מכחיש כי שלשל כספים לכיסו או כי זייף את החתימה על יפוי הכוח.

7. טענתו של המבקש לענין האישום הראשון תמוהה - בלשון המעטה - ומוטב היה אילולא היתה נטענת. לטענת המבקש, "ההיגיון אומר כי עדותה של נגר (לפיה שכר הטרחה יהיה מותנה בתוצאות התביעה - מ.ג) גם היא שקרית" (פסקה 43 לבקשה), ועל בית המשפט היה לדחותה. לא זאת בלבד שמדובר בטענה ערעורית באופן מובהק, שאינה נסמכת על אף אחת מהעילות שבסעיף 31, אלא שהטענה נדונה ונדחתה במפורש בבית משפט השלום. כפי שצוין בהכרעת הדין, המבקש עצמו מסר בהודעתו במשטרה כי סיכם עם נגר ששכר הטרחה שלו ייגבה רק במקרה של זכייה, וכי היה מוכן לקחת על עצמו את הסיכון שאם תיכשל התביעה הוא לא יקבל תשלום (ראו פסקה 6.4 להכרעת הדין). הגרסה אותה העלה בבית המשפט היתה גרסה כבושה, שלא התיישבה עם הנסיבות, וגם לא הוצגה לנגד או לבתה בעת החקירה הנגדית, ולכן נדחתה. גם הטענה כי חאלו הסית את בתה של נגר ותיאם עמה את עדותה נדחתה בהכרעת הדין, ונקבע כי לא היה יכול להיות ביניהם כל תיאום גרסאות וכי ממילא לא הובאו כל ראיות לשיבוש הליכי המשפט (ראו פסקה 6.3 להכרעת הדין).

8. בכך די על מנת לדחות את בקשתו של המבקש למשפט חוזר. יתר הטענות שמעלה המבקש אינן נוגעות לעילות המנויות בסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט והן טענות ערעוריות באופיין שאינן מקימות עילה למשפט חוזר (ראו מ"ח 7/07 ברמן נ' מדינת ישראל (22.8.2007)). הכלל הבסיסי הוא כי משפט חוזר הינו מנגנון חריג שיש להפעילו במשורה והוא לא נועד לקיים הליך של ערעור נוסף (ראו מ"ח 10728/07 אוחנה נ' מדינת ישראל (18.5.2008); מ"ח 8925/00 ביסאן נ' היועץ המשפטי לממשלה (14.12.2000)). אין כל מקום לדון בטענות אלו לאחר שבית משפט השלום הכריע בהן ואף בית המשפט המחוזי חיווה דעתו בעניינן.

9. גם תלונת המבקש בענין כשל בייצוג אינה מהווה עילה לקיום משפט חוזר (ודומה שאף לא נטען כך בבקשה, והדברים נאמרו בשפה רפה מבלי להציג כל טענה). מכתבה של הסנגוריה הציבורית, עליו מסתמך המבקש, סותר במפורש את טענתו לפיה הובטח לו כי יוגש ערעור על הכרעת הדין. במכתב מצוין כי לא ניתנה למבקש כל הבטחה, בניגוד לנטען על ידו. מצוין, כי החלטת הסנגוריה לפיה אין מקום להגיש ערעור על הכרעת הדין (להבדיל מגזר הדין) נמסרה למבקש, ועמה גם האפשרות העומדת לו להגיש ערעור שלא באמצעות הסנגוריה הציבורית. מצוין כי הדברים נמסרו למבקש 21 יום לאחר מתן גזר הדין. לכן, אין גם ממש בטענה לפיה המועד היה "סמוך לחלוף המועד לערעור", כפי שנטען על ידי המבקש בפסקה 46 לבקשתו. המקום ללבן את השגותיו של המבקש כנגד הרשעתו והעונש שהושת עליו היה במסגרת ערעור בבית המשפט המחוזי. משבחר המבקש לוותר על זכות זו, אין לו להלין אלא על עצמו.

10. אשר על כן, מסקנתי היא שהבקשה אינה מגלה כל עילה לקיום משפט חוזר ודינה להידחות. מדובר בבקשת סרק, שמוטב היה אילולא היתה מוגשת. בנסיבות אלו ראוי לחייב את המבקש בהוצאות, אף שהמשיבה לא עתרה לכך (ראו למשל מ"ח 10468/06 קבוע נ' מדינת ישראל (25.3.2007); מ"ח 3794/07 שמואלי נ' מדינת ישראל (19.11.2007)). אני מחליטה לחייב את המבקש לשלם לאוצר המדינה הוצאות בסכום של 5000 ₪.

ניתנה היום, ט"ו אב, תשע"ג (22.7.2013).